

DE
NOACHO ARCAM INGREDIENTE,
CONJECTURA HISTORICO-PHILOLOGICA,

QUAM

Conf. Ampt. Fac. Philos. Reg. Acad. Aboëns.

PRÆSIDE

Mag. JOHANNÉ BONSDORFF,

REG. ACAD. BIBLIOTHECARIO,

PRO GRADU PHILOSOPHICO

PUBLICO EXAMINI OFFERT

CAROLUS AX. JURINGIUS,
Ostrogothia-Suecus.

In Ædibus Scholæ Cathedralis d. XV. Jun. MDCCCV.
H. a. m. f.

ABOÆ, Typis FRENCKELLIANIS.

MAGNÆ
IN
SACRAM REGIAM MAJESTATEM
FIDEI
VIRO,
ECCLESIE SVIOGOTHICÆ ARCHIEPISCOPO,
ACADEMIÆ UPSALIENSIS PRO-CANCELLARIO,
REGII ORDINIS DE STELLA POLARE
COMMENDATORI,
REG. ACAD. LITT. HUMAN. HISTOR. ET ANTIQUIT.
MEMBRO,
REVERENDISSIMO DOMINO S. S. THEOLOGIÆ
DOCTORI

JACOBO AX. LINDBLOM,

MÆCENATI MAXIMO,

SACRUM

---

voluit, debuit
CAROL. AX. JURINGIUS,

*Plus apud nos valet vera ratio,
quam vulgi opinio.*

CICERO.

§. I.

Oracula Veteris Testamenti, quoad stilum, satis expressa canæ antiquitatis continere vestigia, rudemque & infantilem antiqui orbis ubique fere redolere cogitandi atque dicendi rationem, neminem, nisi in Sacris Litteris plane hospitem, fugere potest. Scripta vero Mosaica sine præjudicatis opinionibus, ut fas est, evolventes, linguæ atque rationis puerilis exstantiora adhuc deprehendimus specimina. Ut enim mittamus, Cosmogoniam Mosaicam, nonnisi philosophemata antiqui orbis de rerum ortu involvere, sæculique sui præferre asperitatem, ipsa Theologia Mosaica, sine omni dubio, vetustiore & rudior de Deo & rebus Divinis philosophandi spirat methodum. Quod quidem mirum non videbitur cuiquam, qui ad Sæculi attendere voluerit genium, simulque, ideam Summi Numinis, qualem jam in abstracto nobis concipimus puriorem, fetum esse ingenii, saniori

A

phi-

philosophia subacti, notionesque nostras de Deo nihilo tamen minus esse analogicas, perpenderit. Neminem igitur offendet, in Libris Mosaicis Jehovam sapius, non tantum humano more sentientem & agentem fisci, experimenta v. gr. instituere, iisdemque ad votum successis delectari (*Gen. I: 4. 10. 12. 18.*), operibus suis quasi defatigatum requiescere (*Gen. II: 2. 3.*), operum suorum poenitere (*Gen. VI. 6. 7.*) e. f. p.; verum etiam articulata voce loquentem & imperantem introduci; nam inde nihil aliud consequitur, quam canam antiquitatem, Deum κατ' ἀνθρώπων sibi repræsentasse, atque Sacrorum Bibliorum Interpreti, ad asperiores ejusmodi συγκαταβάσεις, sedulo, nisi maxime venerandam Religionem, hostium exponere velit ludibrio, esse respiciendum. Cujus vero cogitandi atque dicendi rationis vestigia cum in narratione Mosaica de diluvio, multum a doctissimis viris vexata &, ut nobis quidem videtur, radicitus minime excussa, indagare liceat; Specimen quoddam Academicum edituri, operæ pretium duximus, quæ de diluvio Noachico conjecerimus, aliorum subjicere examini: benignam tamen, non ex more tantum, sed animo, Lectoris censuram conjecturæ nostræ expetentes.

§. II.

Dudum observarunt Interpretes, Historiam Diluvii Noachici (*Gen. VI—IX*), juxta vulgarem inter-

terpretationem, multis adeo obſitam eſſe difficultatibus, ut, qui pertinaciter eidem adhærere voluerit, nullam fere ſeſe inde expediendi indagare poterit artem, parumque abeſſe, quin, nimis preſſo litterati ſenſu, mole ſua quaſi ruat tota illa in Libro Geneſeos pericopa. Cum enim ex vulgari interpretamento perhibeatur: nequitiam hominum, tempore Noachi, eo uſque perveſſiſſe, ut Jehovah eosdem creaſſe poeniteret, Jovamque hac cauſa provocatum, non tantum generi noſtro, verum etiam cunctis terræ animalibus aquarum inundatione delendis, animum ſuum adjeciſſe, ſolum vero Noachum, quod omnium illius ætatis maxime eſſet pius Deumque ſincere colens, hac de re divinitus certior factum, in arca, vel ut Recentiores interpretantur, navigio, ad mandatum & ex inſtructione Jehovahæ ædificato, cum familia ſua & animalium cujuſvis generis paribus, ex voluntate Divina navigio, ut genera eorum in terra conſervarentur, exceptis, immiſſo diluvio, communi mortalium fato fuiſſe exemptum; atque ſic quidem, ceteris quæ ſpiritum vitalem ducunt animalibus vi aquarum, altiſſimos montes ad quindecim cubitos ſuperantium, exſtinctis, Noachum novi quaſi generis Parentem exſtitiſſe; hæc omnia, & quæ ſunt cetera narrationis Moſaicæ momenta, ejus ſunt generis, ut quemque cui ſanum eſt ſinciput, in dubitationem adducant. Præterquam enim quod fabulam, Sapientiſſimo Creatore plane indignam & conſilio ſuo *humanum genus* extinguentem adverſantem,

sapere videatur, Jehovaham, humanæ pravitatis causa
 vindictæ cupidine ductum, animalia & animalcula
 ubique terrarum, licet plurimis in regionibus incola-
 rum, ut certo credimus, adhuc vacuus esset orbis,
 diluvione sustulisse: tantam aquarum multitudinem,
 quæ altissimis per totum terrarum orbem montibus
 submergendis suppeteret, repugnante natura, suis le-
 gibus eijam quoad aquarum productionem adstricta,
 ne animo quidem, sine nova creatione (cui tamen
 admittendæ Historia Mosaica, nullam, ne verbo qui-
 dem, præbere videtur ansam), concipere licet. No-
 achum vero, e diversissimis & longissime a se invi-
 cem distantibus terræ zonis, omnium animalium pa-
 ria, maxima minima, genera quævis conservandi
 gratia, arca vel navigio re vera excepisse, excepta-
 que aluisse & fovisse, adeo inficeta & inepta est o-
 pinio, ut nullo pacto, nisi perpetua miracula a) in
 auxilium adducere placeat, explicari possit aut de-
 fendi b).

§. III.

-
- a) Præter necessitatem vero miracula non esse augenda, neque
 Deum præternaturalia media adhibere, ubi naturalia sup-
 petant, egregia est DATHII observatio ad versionem suam
 1 Reg XVII. 4.
- b) Auctor Anonymus Libelli: ausführliche erklärung der
 sämtlichen Wundergeschichten des A. Testaments aus
 natürlichen ursachen, Berlin 1800, I. Th. p. 62, opinio-
 ni allatæ, sequentes, haud facile solvendas, opponit quæ-
 stiones: "wie wars möglich, das Noah alle Thiere auf
 der ganzen Erde, alle paarweise aufreiben und in sein

§. III.

His igitur & similibus ut sese expedirent saniores Interpretes objectionibus, missa vulgari de universalitate Diluvii opinione, nonnisi particularem, ultra fines Asiæ Meridionalis (Armeniam *a*) fortassis & subjacentes regiones) haud quidem extensam, inundationem intelligendam esse, Noamque animalia tan-

Schiff bringen konnte? wie kamen die eigenthümlichen Thiere des damals noch unbekanntes Amerika zu Noah nach Asien? wie zähmte Er den Tiger, den Leopard &c.? wie brachte Er diese Raubthiere ohne Lebensgefahr in sein Schiff? wo nahm Er genug Futter für alle diese Thiere her, die zum theil täglich eine große menge Futters bedürfen? wie stiftete Er Ruhe und Frieden unter der so großen und verschiedenen menge von Thieren, worunter einige beständige feinde von einander sind und einander aufreiben, so bald sie nur einander beikommen können? war auch wirklich das Noachische Schiff, nach der angebe, ungeheuer groß — so war es doch für die unzählige menge von Geschöpfen, und die ungeheure menge Futter, welche für sie auf so lange zeit, als die Fluth dauerte, erforderlich war, gewiß zu klein!" — *cfr.* JERUSALEM Betracht. über die vornehmsten wahrheiten der Relig. P. II. Comment. III. Sect. I., ubi plures de diluvio Noachico, auctore non minus quam lectione dignissimæ, occurrunt animadversiones.

- a*) Conspirant scilicet plerique Interpretes in eo, montes Ararat, ad quos navis sic dicta Noachi appulsa fertur, nonnisi in Armenia esse quærendos, *cfr.* ROSENMÜLLER *Schol.* ad Genes. VIII. 4.

tantum, quæ sibi suppeterent domestica, ne columbis quidem & corvob), quorum mentio facta est Gen. Cap. VIII:o, exclusis, in arcam s. navem intulisse, jure meritoque postularunt. Licet namque obstare videatur huic conjecturæ: Auctorem narrationis de

b) Orientales, inde ab antiquissimis temporibus, *Columbarum* studuisse culturæ, de eo quidem nulli dubitamus. Haud enim obscure prodit Jesaias (C. LX. 2.), suo tempore, sic dicta Columbaria in Palæstina extitisse. Hodie vero Columbas in Oriente magni esse habitas (imo apud Syros & Asyrios olim ut Deas cultas fuisse docet BOCCHART *Hieroz.* Parte II:ori p. 5. 6.), innumeraque plurimis in locis exstructa esse Columbaria, fidelissimi narrant Peregrinatores. *cf.* CHARDIN *voyages en Perse* T. III, p. 39, ubi plus quam ter mille Columbaria circum Ispahan extitisse asserit, NORDEN *Travels in Ægypt* p. 20. MAUNDRELL *Journey from Aleppo to Jerusalem* p. 3. — Ad *corvos* vero quod attinet, an domi unquam in Oriente fuerint pasti, tacente Historia Sacra & Profana, certo non constat. Ex iis tamen, quæ mox de pluviarum in Oriente molestiis dicenda sunt, improbable non est, antiquissimos Nomadas, né pluvii ex improvviso obruerentur, corvis, ob virtutem pluvias & tempestates crocitate præfagienti (*cf.* BOCCHART l. c. *de corvo*), domi alendis fuisse deditos, eoque argumento (& quo alio?) corvum Noachi, cum ceteris animalibus domesticis, arca vel habitaculo Noachico fuisse exceptum. Testatur saltem CICERO (de divin. L. I. C. 41.) Arabes avium significationibus plurimum obtemperasse: Eosdemque, corvis aures dedisse faciles, auctor est PORPHYRIUS (*περι αποκ. τ. αφοχ.* L. III)

de Diluvio c), *Capite VII. c. 19. 20.* expressis afferere verbis, aquas tantopere, ut non modo altissimos montes *אשר תחת כל השמים* æquarent, verum etjam ad quindecim cubitos superarent, fuisse auctas: veterumque de extraordinariis quibusdam, quæ diversas terræ regiones olim vexarunt, inundationibus, testimonia, universale quoddam quasi respicere diluvium, eoque magis universalitatem diluvii Noachici probabilem reddere, quo certius sit, ipsam terram in sinu suo, plurimis in locis, imo montibus altissimis & ab Oceano maxime remotis, ad hunc usque diem innumera aquarum aliquando supergressarum conservare vestigia; cæcus tamen esset rerum æstimator, qui his quidem, magis speciosis, quam veris argumentis seductus, diluvium Noachicum in totum protendere vellet orbem. Ut enim taceamus, particulam universalitatis *כל* sæpissime in Libris Veteris Testamenti synecdochice s. hyperbolice occurrere, per se patet, Auctorem historiæ diluvii Noachici, non-nisi montes, qui horizonte Noachi suberant, quosque non adeo altos fuisse probabile est

---

c) Historiam Diluvii Noachici non minus, quam totum *Geneseos* Librum, e fragmentis diversorum Auctorum esse compositam, vix eget notatione. Qui vero hac de re dubitat, *EICHHORNIUM* (Einl. ins A. T. §. 416. seq. & *Repertorium für Morgenl. Litter. P. V.*) *GABLERUM* (*Urgeschichte*) & *ILGENIUM* (*Urkunden des Jerus. Tempelarchivs*) audeat, moxque scrupulos, ut speramus, sibi exemptos videbit.

est, intellexisse aut intelligere potuisse, atque inde quidem non magis sequi, inundationem Noachicam fuisse universalem, quam *totum* ex. gr. coelum nebulosum esse, propterea quod nostrates, ad horizontem nubilum significandum, ita loqui ament. Quod vero ad rumores de diversarum regionum inundationibus, terræque ipsius pro universali quodam diluvio hodie-
num conspicienda documenta attinet, observandum est, alluviam v. gr. Deucalionis, cum diluvio Noachico, pluribus sæculis antegresso, minime esse confundendam, priscorumque historiæ barbaricæ Scriptorum, de cataclysmo quem probabiliter spectant Noachico, apud Josephum *d)*, Eusebium *e)* & Cyrillum *f)* commemorata testimonia, nonnisi meridionalem Asiæ partem laudata inundatione submersam efficere; marinos vero in continenti huc & illuc dispersos temporisque decursu petrefactos fetus, e diluvio Noachico nulla ratione posse derivari, sed potius, terram nostram ab Oceano quasi genitam esse, olimque (*principio* ut in Libro Geneseos audit) plures, Noachica & vetustiores & graviores inundationes revolutionesque passam fuisse, innuere *g)*. In
me-

d) *Antiquitt. L. I. Cap. III. coll. contra Apionem L. I.*

e) *Præpar. Evang. L. IX. C. XII.*

f) *Adversus Julianum L. I.*

g) Inter recentiores Physicos, acerrimum argumentorum pro universalitate diluvii Noachici geologicorum vindicem se præbuit Dr Luc (atque nuperrime quoque in Libro; Prin-

memoriam vero ex altera parte redeuntes, inundationem Noachicam, ipsa narratione Mosaica (Cap. VII. 12. VIII. 1-3.) præeunte, naturali modo, pluviis scilicet continuis indeque originem ducente tumore Oceani *h*), ortam fuisse, virtutibusque naturæ,

B

ven-

cipes de Theologie, de Theodicée & de Morale): acriori certe animo, quam ingenio. Jure namque observat Auctor Recensionis laudati Libelli in Ephemer. Litter. Hall. N:o 321. superioris anni: "So gewiss es nach den geologischen beobachtungen vieler grossen Naturforscher ist, das unser ganzes jeziges trockenes Land mit allen Gebirgen ehemals Meeresgrund gewesen ist: so ungeologisch ist Herrn Lüc's behauptung, das der jezige ganze Zustand der Erdoberfläche, das alle die über einander liegenden strata so verschiedenartiger Materien und mischungen in so verschieden abgelonderten, theils horizontalen, theils vertikalen schichten, die bald versteinierungen von Seethieren, bald von Flusssischen, Pflanzen, Bäumen und von Landthieren, ja von mittäglichen in ganz nordischen Erdstrichen, und von solchen, deren originalen nicht mer existiren — das alles dies die wirkung *einer* Noachischen Fluth seyn sollte, da es vielmehr auf *viele*, auf *ältere* præcipitationen unter dem alten gemeinen Meere, und auf viele in verschiedenen Jahrhunderten und Jahrtausenden erfolgte überströmungen und umstürzungen bald in diesem, bald in jenem Erdtheile hinweist."

b) תהום רבה (Gen. VII. II.) de mari Caspico, Armeniam aluente, explicandum esse, magna, ut nobis videtur, probabilitate asseritur. Nec obstat, Oceanum de lacu mediocri difficulter posse intelligi. Vere namque observat

vento nimirum spirante & aquas dissipante, superatam: novum quasi robur accedere videtur conjecturæ de particularitate diluvii, atque illud quidem eo firmiter, quod fide dignissima, orientales plagas spectantia Itineraria, gravem suspicandi præbeant an-
fam, nonnisi descriptionem hiemis orientalis, prisco-
 rum memoria maxime pluviosæ *i*), stilo orientalium
 tumidiori amplificatam, in narratione Mosaica de
 diluvio esse quærendam. Cum enim Auctor narra-
 tionis (C. VII. II. seq.) memoriæ prodat, sæpius
 laudatam inundationem, quadraginta dierum *k*) con-
 ti-

CYRILLUS (in Jesaiam L. II. T. I.): εδος τη θεια γραφη και αυτας τας λιμνας θαλασσας αποκαλει: quod pluri-
 mis confirmari potest exemplis. — Magni autem *Oceani*
 nomen, Mari Hyrcano s. Caspico attribuere, non magis
 impium est, quam cum Pontus Euxinus Italis & Hispa-
 nis *mare* audiat *magnum*.

- i*) Pluvias & tempestates, hiemem Orientalium præcipue effi-
 cere, omnes, quantum scimus, testantur Peregrinatores.
- k*) In numero quadragenario hærendum non est. Numerum
 enim definitum, inprimis quadragenarium illum, utpotè
 Judæis sacrum, in Codice V. T. pro indefinito sæpius
 occurrere, sagaciores concedunt Interpretes. Atque
 eundem quoque loquendi morem Persis familiarem esse,
 auctor nobis est CHARDIN l. c. T. II. p. 124, ubi de
 Templo quadraginta Columnarum ad Persepolin agens,
 hanc subjungit animadversionem: 'Mais ayant mieux
 connu le genie de la langue Persane, j'ai trouvé, que
 parmi beaucoup de choses qui lui sont communes avec
 l'Hebreu et avec l'Arabe, c'est que souvent elle se sert

tinuis pluviis, *menſe Novembris l)* exortam fuiſſe, *centumque & quinquaginta dies*, antequam deſidere inciperent aquæ, terram infeſtaſſe; Peregrinatores vero uno quaſi ore confirment, pluvias, æſtate licet in Oriente rariffimas *m)*, ineunte Autumno, menſibus præcipue Novembris & Decembris *n)*, in regionibus orientalibus, quæ meridiem ſpectant, quaſque Diluvio Noachico inundatas ponimus, hodie quoque vehementer adeo, ut omnem terram, pergente hieme, uſque ad Aprilem (quod quidem temporis inter-

B 2

val-

du nombre indefini pour un nombre fini et certain, lorsqu' il eſt conſiderable et extraordinaire." Teſtatur tamen HARMAR (Beobacht. über den Orient, mit Anmerk. von FABER, T. I. p. 21.), aſperioſiorem hiemem, in confinio Urbis Aleppo, juxta teſtimonium fideliffimi Peregrinatoris RUSSELL (Natural Hiſtory of Aleppo), *quadraginta* circiter dies, e calculo indigenarum, vulgo continuare.

l) In textu Hebræo legitur *Menſe ſecundo*, h. e. Novembri, ut pluribus demonſtrat L. CAPELLUS *Cbronol. S.*

m) Cfr. HARMAR l. c. T. I. p. 10., JACOBI DE VITRIACO *Hiſt. Hieroſol. (Geſtis Dei per Francos Tom. I. infer-ta)* p. 1097. SHAW *voyages dans pluſieurs prov. nces de la Barbarie et du Levant* T. II. p. 57. DAPPER *Beſchreib. von Aſia artic. Babylonien* p. 141. CHARDIN l. c. T. III. p. 8.

n) Menſis November Hebr. dicitur כּוּל (a Rad. כּלל vel כּבל *copioſe pluit*, unde כּבּוּל *diluvium*), ratione denomi-

vallum, ut bene notandum, item centum & quinquaginta circiter dies o) efficit), haud raro inundent, grassari p): conjectura ne sic quidem insulsa nobis es-

nationis e frequentioribus, quæ hoc mense in Oriente decidere solent pluviis, sine omni dubio desumpta.

o) In definiendo tempore pluviarum, *primæ* s. autumnalis (Hebr. מַרְרָה Gr. *πρῶτος*) & *serotina* (Hebr. שְׁלֵקָה Gr. *ὄψιμος*) parumper discrepant Peregrinatores: nec mirum. Ordinarie tamen *illas*, mense Novembris, *bas* vero in Aprili irrumpere, totumque illud inter utrasque pluvias intervallum, pro diverso locorum situ, quinque circiter Mensium (h. e. centum & quinquaginta dierum) conficere hiemem (Hebr. חֶרֶף Gr. *χειμῶν*), in eo fortassis neminem habebimus repugnantem. cfr. SHAW l. c. it. CHARDIN l. c. T. III. p. 9.

p) Testes hujus rei prodeant: FULCHERIUS CARNOTENSIS, qui (ut e *Gestis Dei per Francos* T. I. p. 401. videre licet), copias Christianorum, expeditione Crucigerorum in Palæstinam facta, Anno Domini 1099, mense Novembris, imbrium per quinque vel quatuor dies continuatione, multum damni passas fuisse testatur: JACOBUS DE VITRIACO, qui l. c. p. 1098 his utitur verbis: "*in hieme vero licet non adeo frequenter imbribus irrigetur* (terra sancta), *tribus tamen aut quatuor continuis diebus ac noctibus, postquam fieri incipiunt, pluviarum vebementes inundationes, quasi particulari quodam diluvio terram totam inebriant & submergunt*: WILHELMUS TYRIUS, qui (G. D. p. Fr. T. I. p. 1010, 1011) memoriæ prodit, reportata a Balduino IV. victoria Aſcalonica die XXV. Novembris Anni 1176 (?), *per decem dies continuos,*

esse videtur, descriptionem Diluvii Mosaicam, respectu ad haec aëris in Oriente vicissitudines habito, nonnisi de particulari explicandam esse diluvio.

§. VI.

At ne sic quidem omnes difficultates, quæ vulgaris interpretationis sunt comites, judicamus sublatas.

tantam vim imbrum, tantam algoris præter solitum violentiam incubuisse, ut vere credi posset, etiam ipsa contra eos (copias sc. Christianas) conjurasse elementa. — DAPPER vero (Beschreib. von Persien p. 23.) de Persia ita habet: "Zu Winterszeit ist das ganze Land mit Wasser, so sich vom stetigem Regen samlet, und salzig und weis, auch bisweilen so tief ist, das es den Pferden gar bis an die Bäuche gehet, ganz überschwemmet. Nebenst dieser Beschwerlichkeit vom Wasser, wird auch um diese Zeit der Boden so weich und tieff, das man schwerlich und mit großer Mühe hindurch kommen kan, ja mit großer Leibs und Lebensgefahr durchreisen muß; dann wann man nur ein wenig von der Landstraße, und gebahnten Weeg abweichen sollte, würde man unfehlbar in tiefe Löcher fallen, und aus denselben sehr schwerlich wieder kommen können; und dieses ist die Ursache, das nicht allein Menschen und Pferde, sondern auch die Kamehle, wie groß sie auch sind, darinnen stecken bleiben und verderben müssen. Zu mehrer Sicherheit der Reisenden nun, hat man von einem Ort zum andern gewisse Gemerke von schwarzem Stein gesetzt, und den Weeg, den man reisen muß, gezeigt." Quocum idem facere videtur CHARDIN l. c. T. I. p. 389, 390. — Cfr. quoque MOCQUET Reisebeschreibung p. 303, CARLI Reisebeschreib. p. 166, HARMAR l. c. T. III, p. 8.

tas. Quæritur enim, neque id quidem injuria, quomodo Noachus, Navem ædificare *potuerit* adeo ingentem, ut longitudine sua trecentos, latitudine quinquaginta, altitudine vero triginta cubitos complecteretur; Noachus inquam, qui, vitæ nomadicæ s. Pastorali (hominum vulgari antiquissimis temporibus vitæ generi) de quo nemo dubitat addictus, inter pascua vagabundus, ne arte quidem naves construendi haberet opus? Esto autem, Noachum, oraculo Divinitus monitum, monstro huicce horrendo, in continenti (?) exstruendo manus suas admovisse; atque esto quoque, mensuras in Mosaica navis descriptione commemoratas diminutionem pati (quod *Michaëlis* in Supplem. ad Lex. Hebr. sub voce מִנְיָן ostendere annitur); omnem tamen humanam fidem excedit atque excedat, Noachum in arte naves ædificandi adeo fuisse versatum, ut, tempore quo ne Phænicis quidem uti potuit doctoribus, navigium, quale illud Ipsi adscriptum, quodque nostris temporibus minime esset dedecori, modo vela & Gubernaculum cet., quibus rebus navis sic dicta Noachi destituta fuisse videtur (?), placeret adjicere, construendi fuerit peritus. Si vero miraculo, (primo & ultimo credulæ plebis refugio), navem Noachi factam & effectam conjeceris: hoc erit nodum secare, non vero solvere a).

§. V.

---

a) Suspiciatur Auctor Libri laudati: die Wundergeschichte des A. T. p. 65., Noachum ad montem Ararat cymba fuisse advectum; nobis vero conjectura non placet.

§. V.

Contra vero, si pro arca aut navigio, habitaculum monti adstructum intellexeris, Noamque, irrumpente diluvio, se, cum familia & gregibus suis, illuc recepisse, salutemque sibi & suis hoc pacto vindicasse conjeceris, omnes omnino difficultates, pericopæ Mosaicæ de diluvio objectas, hac admitta, neque Historiæ neque textui Sacro repugnante, interpretatione videbis superatas. Ut enim ad historiam hominis antiquissimam recurramus, a vero minime videtur abhorrens, homines, temporibus antiquissimis, cum ex uno loco in alterum victus sibi & pecori quærendi gratia commigrantes, bestiarum more incertis vagarentur sedibus, nullo alio, quam quod terra sponte sua offerret, contra cœli inclementiam usos fuisse præsidio, postea vero, relictis speluncis & vita multis nominibus vituperanda troglodytica, tentoriis, quæ pro lubitu transmoveri possent, fabricandis, suum applicuisse animum *a*). Mox autem quum experientia, artium matre & magistra, edocti intelligerent, plurimis vitam vagam atque profugam laborare incommodis, sedes suas ad montes præcipue figere, turresque exstruere *b*), non uno decreverunt

---

a) *Fabalem* primum fuisse eorum, qui vitam egerunt Pastoritiam sub tentoriis, testatur Historia Mos. *Gen. IV.* 20; qua vero fide, disquirere non refert.

b) Ad has vero turres plura tandem ædificia exstructa fuisse, eaque ratione vicos & urbes enatas, eo magis probabile est,

runt consilio. Quamvis enim negari non possit, turres Orientalium, ea mente, ut nomadibus signo essent, ne per orbem dispergerentur, locumque haberent Nomades, unde feras & prædones *c*), qui gregibus eorum haud raro insidiarentur, e longinquo detegere, Pastoresque dispersos, signo dato *d*), ad imminens periculum junctis viribus propulsandum convocare possent, antiquitus fuisse exstructas, eamque ob causam locis editis s. montibus potissimum *e*) adaptatas; graves tamen adesse videntur rationes, quæ fidem faciant conjecturæ, turres istas, antiquissimis temporibus, invadente hieme, nomadibus & gregibus eorum, contra aëris injurias *f*) & aquarum in-

quod nomina מַצְפָּה & מִגְדָּל, quæ proprie *turrem* designant, de urbibus in V. T. sæpius adhibeantur.

- c*) Orientem antiquissimis temporibus, æque ac hodie, prædonum insidiis fuisse vexatum, auctoritate *Gen. VI. 4* credere convenit. Jure namque observant Interpretes, vocem הַנְּפִלִים de *latronibus* (vulgo *Gigantibus*) esse explicandam. Cujus interpretationis rationes videlicet apud ROSENMÜLLERUM in *Schol.* ad locum Geneseos allatum, cfr. quoque JERUSALEM I, c.
- d*) De *custodibus* (נוֹצְרִים) atque *signis* (נֹסִים) cfr. FABER archæol. der Hebr. I, Th. p. 196 seq. 232, seq.
- e*) Si vero colles non adessent, turres eo altiores, ut ex gr. turris Babyl., quæ ex populari dicendi ratione *versus coelum tenderet*, exstruebantur.
- f*) Notissimum est, regiones Orientales, sub hieme, non tan-

inundationes, adhibitas fuisse receptaculo. Cum enim ex iis, quæ de aëris vicissitudinibus in Palæstina & adjacentibus regionibus §. 3. annotavimus, colligere fas est, veteres Nomadas, antiquissimis temporibus non minus quam hodie, sæviente hieme, de gregibus suis tecto recipiendis fuisse sollicitos g): veri omnino videtur simillimum, turres, utpote antiquissima, quorum quidem in Historia Sacra vestigia latent, Nomadum ædificia h), armentis quoque claudendis destinatas inservisse. Atque hoc quidem eo probabilius est, quod extra omnem dubitationis aleam positum sit, Nomadas, re dubia & latronibus insequentibus, se suaque (armenta puta), in turres haste s. speculas, semet defendendi & extrema quævis experiendi animo, velut in arcem (unde corrente etjam tempore urbibus munimento videntur adhibitæ i), conjecisse k).

C

PHUM

---

tum aquarum pati intemperiem, verum etjam grandine & algoris vehementia nonnunquam vexari. cfr. HARMAR l. c. T. I. p. 18. seq.

- g) Hinc Jacobum quoque, pecori suo tuguria (תוכס) ad Succotam extruxisse Gen. XXXIII. 17. legimus. Imo Arabum Scenitas hodie in tentoriis suis, vulgo trium cellarum, armenta collocare, testatur FABER l. c. p. 117.
- b) Cfr. I Chron. XXVII 25, ubi omnia habitacula fixa dividuntur, in oppida, pagos, & turres: it. II. Reg. XVII. 9. coll. XVIII. 8
- i) Cfr. Judic. IX. 51 seqq., ex quo loco, quibus artibus se in turribus defenderint antiqui, judicare licet.
- k) Orientales populos hodie quoque, rebus asperis & tenui

PHUM (*Antiqq. L. I. C. IV.*) certo perhibere, tur-
rem, cujus Historia meminit Sacra l), antiquis-
simam, Babelis nomine decantatam, *celsiorem, quam ut*
aquis obrui posset (ὄψιλοτερου, ἢ το ὕδαρ αναβηλαι δυνα-
δει) in amplissima planitie Sinear fuisse exstructam,
hominesque, propter diluvii memoriam campestria
metuentes, ægre e locis descendisse celsioribus; pri-
scos autem urbium conditores, recte monente EU-
STATHIO m), etjam φοβω κατακλυσμε, urbium arces
(ακροπολεις) in locis erexisse editis: magna certe pro-
babilitatis specie sese commendare videtur opinio,
navem s. arcam sic dictam Noachi, nonnisi de turre
s. habitaculo turrigero, in tres contignationes, ut sci-
licet Noachum (cum familia), armenta, pabulique &
alimentorum sufficientem capere posset copiam, distin-
cto, montique adstructo, esse intelligendam. Notis-
simum namque est, Orientalium domicilia hodie quo-
que in plures, ad quatuor usque contignationes esse
divisa n), infimasque illas ut plurimum, stabulorum
supplere vices.

§. VI.

spe, præsidium sibi in turribus quærere, satis superque
testantur Peregrinatores. Cfr. LIGHTFOOT *Hor. Hebr.*
& *Talm.* de *migdal Eder* (propr. *turre gregis*) Gen-
XXXV. 21. p. 549.

l) *Genes. XI. 4.*

m) Παρεκβολαι εις την ὁμηρ ειλαδα Δ. Ed. POLITI T. III,
p. 1090.

n) Cfr. FABER l, c, p. 422.

§. VI.

Summa igitur Historiæ Noachi ex nostra sententia esse videtur: Noachum, plurium annorum a) didicisse experientia, terræ plagam (Armeniam puta), quam cum gregibus suis pervagaretur, adventante & pergente hieme, aquarum molestiis sæpius esse expositam; atque hinc quidem, ne pluviis & imbribus, solito autumnii tempore ingruentibus, ipse cum suis & pecore suo aliquando obrueretur, de ædificio (turri) monti adstruendo, quo, urgente periculo, cum suis & armento salutem petiturus refugeret, alimentisque & pabulo, quantum per tempus aëris injuriis obnoxium sufficeret, congerendis, cepisse consilium; eaque ratione Noachum, irrupto extraordinario illo, cujus memoriam Historia prodit Mosaica, diluvio, ex innumeris, qui salutem suam æque non prospexissent aut etiam colles inferiores occupassent, nomadibus unicum, communi clade, cum suis & pecore fuisse

C 2

ere-

a) In textu Mosaico (*Gen VII. 11.*) diluvium, anno Noachi sexcentesimo, invalisse legimus. Annos vero *lunares* potius, quam *solares* duodecim mensium, intelligendos esse, probabile est. Licet namque apud gentes antiquiores, teste PLINIO (*Hist. Nat. L. VII. C. 48.*), diversissimæ annos computandi invaluerint rationes; novissima tamen non est, quæ lunæ determinata fuit sententia. Priuscos enim Ægyptios ad lunæ periodum suos composuisse annos, magna veterum, (*Plinii l. c., Varronis ap. Lactantium 11, 12, Eudoxi ap. Proclum L. 1. in Timæum Platonis*) creditur auctoritate. Cfr. PERIZONII *origg. Ægypt.* p. 21. seqq.

ereptum. Cum vero priscais temporibus, quibus animæ natura atque indoles obscurior erat, resque maxime naturales & phænomena, quoad causas & fundamenta, oculorum fugerent aciem, perquam esset solenne, hominumque infantili cogitandi rationi apprimè conveniens, ea, quæ animo aut cogitatione, sive vigilantes sive somniantes volutarent, & agerent, ad Jehovam immediate ordinantem & disponentem referre, omniaque, sive adversa, sive benigniora fata, licet e causis naturalibus & consveto rerum ordine commode explicanda, iræ aut favori Jehovæ adscribere *b*); factum proinde est, ut Auctor pericopæ Mosaicæ de Diluvio, non modo Jehovam, nequitia hominum (frequentibus fortassis quæ in Nomadas exercebantur latrociniis) *c*) ad iram provocatum, immisisse diluvium *d*), verum etjam Noachum, quia solus communi fato ereptus (eodemque ex argumento apud Jehovam in peculiari gratia fuisse) *credebatur*, de imminente inundatione Divinitus admonitum, turrem s. receptaculum illud, quo se suosque retraxerat, Auctore Jehova & construxisse &

in-

- b*) Exempla hujus cogitandi atque dicendi rationis, in V. T. passim occurrunt.
- c*) Narrationis Mosaicæ series huic favere videtur conjecturæ. cfr. Gen. VI. 4. seqq.
- d*) De diluvio e causis naturalibus derivando ne somniarunt quidem antiqui,

ingressum e) fuisse, Jovamque ipsum fores obstruxisse f), ne sic quidem male perhibeat.

§. VII.

Atque huic quidem conjecturæ, ipse sacer textus, non modo non adversari, verum etiam favere videtur. Ut enim taceamus, Veteribus Interpretibus, in transferendo vocabulo תבה, cujus vera interpretatio utramque facit paginam, notionem latuisse *navigii a)*, ipsamque vocis, undecunque deducas, originem b), satis superque testari, nonnisi de *habitaculo*
in-

e) Imo, terra exsiccata, Noachum, svadente Jehovah, receptaculo suo egressum fuisse Genes. VIII. 15—18. perhibetur: quasi suoapte ingenio egredi haud quidem intellexisset! — At Auctori pericopæ, Jehovah ubique loquentem & disponentem inducere placet: quod quidem a Sæculi genio minime alienum.

f) Verba textus Mosaici anxie premenda non esse, vel ex hac (*Genes. VII. 16.*) formula clarum est. Nihil namque aliud innuere, quam Noachum cum suis, Divina Providentia, cui omnem debemus felicitatem, servatum fuisse, recte observat JERUSALEM I. c.

a) Antiquos Interpretes Hebraicum תבה, aut retinuisse, aut per *arcam*, excepto Samaritano, qui ספינה (vocabulum de *edificio*, æque ac de *navi*, juxta Radicem ספן *contabulavit, textit*, explicandum) habet, reddidisse, notissimum est.

b) Observat CLERICUS (*Comment. in Genes. VI. 14.*), vocem תבה, sive ut plenius (in pluribus a Cel. KENNICOTT in Biblia sua collatis Codicibus) scribitur תריבה, radicem, apud Chaldæos & Arabes usitatam, innuere תרב (quod,

interpretandum esse vocabulum, aliæ etjam adesse videntur, ex ipsa descriptione Mosaica תבה: pe- tendæ rationes, quæ, significationem navigii falso, vocabulo nostro esse attributam, sine dubio cogant. Perhibente namque Historia Mosaica (*Gen. VI. 16.*), *januam in latere h. e. in inferiori parte c*) תבה: fuisse adaptatam, Noamque, *remoto tecto* (*Gen. VIII. 13.*), terram comperuisse exsiccata, ad fidem mini- me

---

collato Lingvarum Chaldaicæ & Hebraicæ genio, Hebræorum respondet (שׁוּב), eoque pacto & cum Hebraica radix שׁוּב ex sua sententia eandem, ac cognatum verbum יֹשֵׁב, notionem (*habitandi* sc.) involvat, תבה commodissime, analogia linguæ minime repugnante, exprimeret *habitationem*. At vero, quia facile nobis quidem persuadere non possumus, Hebræorum שׁוּב *Pf. XXIII. 3. 6.*, aut alibi in Scriptis Veteris Testamenti *habitandi* significatum jure tueri, conjecturam viri alias *κλιμακωτας* suo loco relinquentes, in partes CLODII, qui in *Lex. Hebr. selecto*, collato Arab. *ثَبِي* vel *ثَبِي* *collegit, congregavit*, nostrum תבה de loco, in quem res colligantur h. e. *conditorio, reposito*, explicat, transire eo minus dubitamus, quo certius sit, Clodianam interpretationem ad Versiones Antiquas proxime accedere, atque *arcam* s. *κιβωτον* ut LXX, habet, ultro, in loco nostro, licet de *ferali* illa *Exod. II. 3. 5.* speciatim usurpetur (cfr. *LOWTH de sacra pœsi Hebr. P. I. p. 198.*), ideam parere habitaculi.

c) *Januam* in inferiori parte תבה: fuisse collocatam, per se patet: alias enim, quomodo animalia intromissa fuerint, nos quidem non intelligimus,

me est pronum, נבנ illud, notionem admittere" navigii, sed multo magis probabile, fixum quoddam intelligendum esse habitaculum. Quantum scilicet in re dubia, conjectura assequi licet, veri videtur simillimum, antiquissimos in Oriente Nomadas, habitacula sua, animalium pellibus, facili negotio, pro arbitrio removendis, contexisse *d*), atque sic quidem commode fieri potuisse, ut Noachus, liberius spirandi & circumspiciendi gratia, tabernaculi sui subtraxerit tectum *e*). Locus saltem *Exod. XXVI. 14.* (*coll. XXXVI. 19.*) probat, sanctuarium, quo Israëlitaë in itinere ex Ægypto ad terram Cananæam uteban-

d) Arabes hodie fragulis e lana caprina contextis mapalia sua tegere, idemque fere apud Gentiles Siberiæ usu venire, memoriæ prodit FABER l. c. p. 170.

e) Etjam צהר *Gen. VI. 16.*, de *tecto* (*coll. Arabum ظه*
dorsum), præeunte SCHULTENSIO (in *Clave Dialect.* p. 287. & *Specim. Observatt. ad Genes.* p. 179. seqq.), plerique Recentiorum, ut conjecturæ de navigio accederet robur, interpretantur. Sed contra fidem & auctoritatem Veterum Interpretum; (*Symmachi*, qui διαφάρες, *Aquile*, qui μεσεμβρινον, *Chaldæi* & *Samaritani*, qui נהר, *Vulgata*, qui *fenestram*, *Alexandrini*, qui επισυραγων vertit), vulgarem de *fenestra* (unius cubiti alta) interpretationem, vix ac ne vix quidem deferendam esse judicamus. Ipsi enim vocabuli צהר in Arab. lingua superstes radix *س-ح-ر* *splenduit*, indeque derivatum *צהרי* *meridies*, manifesto prodit, grammaticæ interpretationi minime repugnare laudatos Interpretes. Nostræ vero hypothese multo minus adversantur.

bantur, tegumento instructum fuisse pelliceo, atque vocabulum מרכסה commemorato Geneseos (VIII. 13.) loco, sine vi verbis illata, de tecto e pellibus confecto posse intelligi.

His itaque rationibus inducti, profiteri non veremur, vulgarem de nave Noachica opinionem, maxime videri suspectam atque impeditam *f*), multoque magis, Noachum, diluvii vitandi gratia, habitaculum monti adstructum conscendisse, arridere conjecturam.

f) Ansam huic interpretationi suppeditasse videntur *Gen. VII. 17. 18. VIII. 4.* Sed nisi omnia nos fallant, aliam quoque, minime contortam, neque genio linguæ repugnantem explicationem, quam quæ vulgi teritur manibus, verba admittunt Geneseos. Cum enim, recte monente GLASSIO (Philol. S. T. I. p. 202 Ed. DATHI), in Sacro Codice sæpe fieri dicatur, quod fieri tentatur aut *quæritur*, haud incommode locum priorē ita transferre potueris: *cum vero terræ inundatio per quadraginta dies continuaret, aquæ tantopere excreverunt, ut parum abesset, quin habitaculum super terram attollerent, periculoque per aquas, magis magisque accretas, subesset aufferri &c.* Ad alterum vero locum (*Gen. VIII. 4.*) quod attinet, copulam ו in voce מנחם exBartholomæo sumendum esse animadvertimus, nihilque aliud, quam receptaculum Noachi, ad montes Armeniæ exstructum fuisse, & ab aquis decimo septimo die Mensis septimi *remissum*, i. e. significari suspicamur. Sæviente namque alluvie, receptaculum illud ab undis concussum erat & verberatum; cessante vero, quasi *requievit* h. e. ab aquis remissum fuit & relictum.